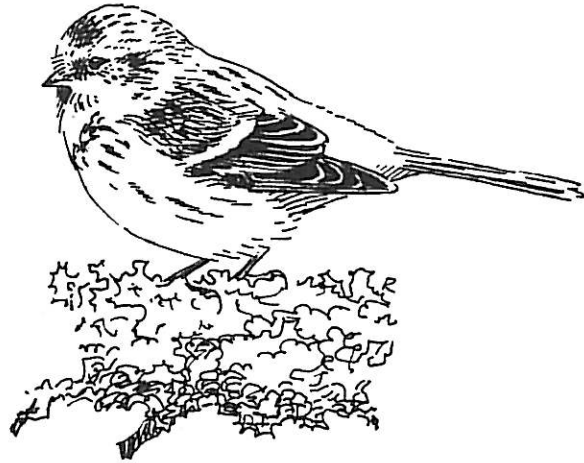

Polarsisik *Carduelis hornemanni*

Global utbredelse

Polarsisiken har en sirkumpolar utbredelse. Underarten *exilipes* hekker fra Nord-Skandinavia gjennom Sibir til Alaska og Nord-Canada. På Grønland og fra Ellesmere Island til Baffin Island hekker nominatunderarten *hornemanni*.

Polarsisik og gråsisik blir i dag regnet som to arter, da det ikke med sikkerhet er påvist hybridisering mellom dem. Blandingspar burde ha vært påvist dersom det ikke hadde vært noen forplantningsbarriere mellom de to artene.

Norsk utbredelse og habitatvalg

På grunn av at det lenge ble antatt at polarsisik og gråsisik tilhørte samme art, og den norske bestanden ble betraktet som en hybridverm (Williamson 1961, Harris m.fl. 1965), har ikke polarsisiken fått den oppmerksomhet den fortjener blant norske fuglefolk. Derfor er lite kjent om dens forekomst og hekkebiologi hos oss.

Polarsisiken hekker vanligst i Finnmark, men er også funnet spredt i Troms og Nordland sør til Salten. Den hekker både i fjellbjørkeskogen og i vierregionen. I Torne lappmark i Sverige hekker polarsisiken sjelden nedenfor tregrensa, og da alltid i åpent terreng som f.eks. myrer (Molau 1985). I dette området hekker gråsisiken normalt ikke over tregrensa. Lengre sør i Lappland, i Ammarnäsområdet, er polarsisiken funnet hekkende i tett og høystammet fjellbjørkeskog (Nyström & Nyström 1987). Det er sannsynlig at det er når våren kommer sent at polarsisiken hekker samtidig med gråsisiken i bjørkeskogen.

I Verran i Nord-Trøndelag ble det våren 1971 sett flere polarsisiker med atferd som tydet på hekking, bl.a. paring. Det var rekordartet lavlandshekking av gråsisik i samme området i forbindelse med stor frøproduksjon på gran (Haldås 1971). De fleste gråsisikreirene i området ble funnet i yngre granplantninger, ofte i nærheten av trostekolonier.

Det finnes iakttagelser som tyder på at polarsisiken på samme måte som det er antydnet for gråsisiken

kan trekke opp i fjelltraktene og hekke der for andre gang, etter først å ha hekket i lavlandets barskoger (Rosenberg 1953).

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Den norske hekkebestanden er anslått til 1000-10.000 par. Ingenting er kjent om bestandsutviklingen i Norge. Det er antatt at polarsisikbestanden er relativt konstant og ikke oppviser slike bestandsfluktasjoner som gråsisiken, da den ikke er like avhengig av frøproduksjonen hos bjørk, men lever mer på frø og knopper av vier (Molau 1985). Andre observasjoner kan derimot tyde på en mer varierende bestand. Den opptrådte f.eks. usedvanlig tallrikt i grensetraktene i Øst-Finnmark i midten av juli 1965, etterfulgt av en invasjonstypet opptrøden i Sør-Norge samme høst (Fjellstad 1966).

Hekkebiologi

Det foreligger sparsomt med opplysninger om artens hekkebiologi fra Norge. De få konkrete reirfunn som er publisert tyder på at eggleggingen finner sted i juni og juli. Den forannevnte observasjonen fra Nord-Trøndelag kan imidlertid tyde på at også polarsisiken kan foreta lavlandshekking allerede i mai i forbindelse med frøår på gran. Den har da muligens to kull. Rugeperioden er på bare 11 dager (Nyström & Nyström 1987), noe som skyldes at hunnen kan ruge nesten kontinuerlig fordi hun blir matet av hannen.

Trekkforhold

Polarsisiken streifer vidt omkring og betraktes som en invasjonstypet på samme måte som gråsisik. Den opptrer oftest sammen med gråsisik. Innslaget av polarsisik i sisikflokkene i Sør-Norge varierer mye fra år til år. Det er antatt at polarsisiken vanligvis overvintrer betydelig lengre nord enn gråsisiken (Molau 1985). Invasjonene i Sør-Norge i enkelte år har trolig forbindelse med gode produksjonsår. Trekker av og til ut av landet, og blir da sett i Storbritannia, Danmark og andre land i Mellom-Europa.

Jan Ove Gjershaug

Polarsisik *Carduelis hornemanni*

9 ● Konstatert hekking

30 ● Sannsynlig hekking

30 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

